

NEMESİS OPERASYONU, ASALA CİNAYETLERİ VE HOCALI KATLİAMINDAN BUGÜNKÜ 'ERMENİ DÜŞMANLIĞI' UYDURMASINA UZANAN ERMENİ YOLCULUĞU

AVİM

Analiz No : 2019 / 3

13.03.2019

Ermeni basınında yayınlanan haberlere göre Avrupa Parlamentosu (AP), 6 Mart 2019'da Kıbrıslı Rum Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi Eleni Theocharousun un ev sahipliği yaptığı belirtilen Ermeni düşmanlığı: geçmişi ve günümüzde dirilişi başlıklı garip bir konferansa ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor. Bu konudaki haberlerde, söz konusu etkinliğin Adalet ve Demokrasi İçin Avrupa Ermeni Federasyonu (EAFJD) ve Tüfenkçiyan Vakfı tarafından ortaklaşa düzenlendiği belirtiliyor.[1]

EAFJD'nin Facebook sayfasına atıfta bulunan söz konusu haberlerde, konferansın konuyu farklı açılardan inceleyeceği, birbiriyle bağlantılı çeşitli yönlerinin yanı sıra bununla mücadele etmenin yollarının kapsamlı bir resmini sunacağı belirtiliyor. Tarihçiler, siyaset bilimciler, gazeteciler, insan hakları savunucuları/ eylemcileri ve tanıklar da dâhil olmak üzere akademinin önde gelen temsilcilerinin etkinlikte yer alacağı kaydediliyor. Haberlerde ayrıca, ilgi çekici biçimde, kalıplaşmış düşüncelerin kırılmasının, nefret söylemiyle ve yabancı düşmanlığıyla mücadelenin, başarılı müzakerelere, diyaloğa ve çatışmalara sürdürülebilir, barışçıl çözüm bulunmasına zemin hazırlanması açısından vazgeçilmez olması nedeniyle konferansın konusunun özel bir önem taşıdığı öne sürülüyor.

Söz konusu haberlere göre, konferansın konuşmacıları yayıncı, insan hakları eylemcisi Ragıp Zarakolu, Krakow Jagiellonian Üniversitesi Profesörü Jakub Osiecki, blog yazarı, görgü tanığı Alexander Lapshin, Artsakh Ombudsmanı Artak Beglaryan ve avukat, eski Artsakh Ombudsmanı Ruben Melikyan olacaklardır. Kişisel web sitesinde yer alan bilgilerden Jakup Osiecki'nin 1920-1932'de Sovyet Ermenistanında Ermeni Apostolik Kilisesi adlı tezi ile doktora derecesine sahip olduğunu anlıyoruz.[2] Alexander Lapshin ise Rus-İsrailli blog yazarı olup, Dağlık Karabağı ziyareti nedeniyle Azerbaycan'da mahkûm olmuş ve sonra serbest bırakılmıştır.[3]

EAFJD nedir ve Eleni Theocharous kimdir? Ne yapmaya çalışıyorlar?

Geçtiğimiz yıl yayımlanan AVİM yorumlarından birinde belirtildiği gibi, EAFDJ (Ermeni Devrimci Federasyonu / Tashnaktsutyun'a bağlı) kendini Ermeni kökenli Avrupalı vatandaşları temsil eden bir taban örgütü olarak sunmakta ve Avrupa Birliği'nde ve Avrupa Konseyi ile AGİT gibi uluslararası örgütlerde Ermeni meselelerinin tanıtımını yapan ana muhatap olduğunu iddia etmektedir.[4] İnternet sitesine göre EAFJD, Merkezi Ermenistanda Erivanda bulunan Ermeni Davası Merkez Konseyinin Avrupa Şubesidir ve Ermeni Soykırımının kınanmasını, Türkiye ve Avrupa Parlamentosu tarafından tanınmasın, bunun yanı sıra Artsakh Halkının (Dağlık Karabağ Cumhuriyeti) güvenliğini, bugününü ve geleceğini belirleme konusundaki temel hakkını savunmaktadır.

Kısacası, EAFJD, Türk düşmanlığından beslenen ve açık bir şekilde Türkiye'ye, Türklere ve tüm Türk kökenli halklara karşı faaliyetlerde bulunan tipik bir cephe örgütü veya cephe grubu özelliklerine sahiptir.

Geçtiğimiz yılki AVİM yorumlarından birinde belirtildiği gibi Eleni Theocharous, Ermenistanda ve Ermeni diasporasında iyi bilinen bir kişidir.[5]

Bu bağlamda, Adalet ve Demokrasi İçin Avrupa Ermeni Federasyonu (EAFJD) web sayfasına göre, 26 Ekim 2018de EAFJD Eleni Theocharousu Artsak halkına yaşam boyu bağlılığı için onurlandırmış ve EAFJD Başkanı Kaspar Karampetian, Eleni Theocharousun Ermeni halkına yaşam boyu bağlılığı ve çalışması için yapılan törene katılmıştır.[6] Tören, üç Ermeni siyasi partisi tarafından Güney Kıbrıs Rum Yönetiminde (Lefkoşa) düzenlenmiştir.

EAFJD Başkanı Kaspar Karampetianın, Eleni Theocharousun muhtemelen Türk-karşıtı duyguları nedeniyle Ermeni davası için kraldan daha fazla kralcı görünen Ermeni sever kimliğini tanıtan, kendi kendini açıklayan sözleri şu şekildedir:

> Adalet ve Demokrasi İçin Avrupa Ermeni Federasyonu adına Eleni Theocharous'u onurlandırmak benim için büyük bir zevktir. Parlamento üyesi Theocharous, Ermenistana ve Artsakh'a ilgi gösteren bir Avrupa siyasi liderinden çok daha fazlasıdır. Bütün hayatını Artsakh'taki Ermenilerin kurtarılması ve Artsakh Cumhuriyeti'nin uluslararası olarak tanınması için mücadele etmeye adamıştır. Aslında, Dağlık Karabağ halkının temel haklarını savunmaya gelince, yorulmayacak bir eylemcidir. Eleni Theocharous, Artsakh halkının olağanüstü bir ömür boyu savunucusu ve tüm Ermenilerin hakiki bir dostudur.

EAFJDnin ve Eleni Theocharousun Türk karşıtlığı ortak zemininde bir araya geldikleri ve nefret temelli Türk düşmanlıklarının üstünü örtmek için birlikte yeni bir Ermenistan düşmanlığı anlayışı icat etmeye çalıştıkları açıktır.

Nemesis Operasyonu ve ASALA cinayetleri: Eğer bir gün bir Türk ile karşılaşırsan, onu öldür

Ermeni-Amerikalı yazar Eric Bogossian Nemesis Operasyonu. Ermeni Soykırımı'nın Öcünü Alan Suikast Planı isimle kitabının giriş bölümünde, Hikâyeler hep aynı şekilde biterdi. Büyükbabam bana **Eğer bir gün bir Türk ile karşılaşırsan, onu öldür talimatı verirdi** demektedir.[7]

Bu intikam zihniyeti aslında, insan toplumlarının ilk dönemlerindeki ilkel cezalandırma biçimleri uygulamaları üzerine kuruludur. İlkel bir adalet anlayışını temsil etmektedir.

Bu ilkel adalet anlayışıyla, Ermeni Devrimci Federasyonu (ARF) tarafından 1920 ve 1922 yılları arasında çok sayıda Türk ve Azeri siyasi ve askeri şahsiyetin cinayete kurban gittiği bir suikast kampanyası yürütüldü. Bu sinsi korkak operasyona ARF tarafından Yunan ilahi intikam tanrıçası Nemesisin ismi verildi. Nemesis Operasyonu ndan yaklaşık 50 yıl sonra, ASALA (Ermenistan'ın Kurtuluşu İçin Ermeni Gizli Ordusu) ve ASALAya yanıt olarak ARF tarafından yaratıldığına inanılan Ermeni Devrim Ordusu veya Adalet Komandaları tarafından Türk diplomatlarına ve ailelerine karşı suikastlar başlatıldı. Bu terör kampanyasında 35'ten fazla Türk diplomatı, eşleri ve çocukları öldürüldü.

Yukarıda belirtilen kitabında Eric Bogossian Nemesis Operasyonu nun anlamını şu şekilde değerlendirmektedir:

> Nemesis Operasyonu'nun erkekleri ve kadınları insanlık kanunlarını çiğnese de bunları, çıldırmış bir dünyaya bir nebze aklıselim getirmek için yaptılar. Düşünülemez olanın aslında cevabı yoktu. Ancak Armen Garo, Shahan Natali, Soghomon Tehlirian ve diğerlerinin içinde bulundukları durumda harekete geçmenin tek yolu buydu. Aksi takdirde onlar da bu delilik ortamı tarafından tüketileceklerdi ☀ Nemesis fedaileri kendilerini terörist olarak görmedi. Onların bakış açısına göre eylemleri basit bir cezalandırmayı veya intikamı aşan güdüler tarafından yönlendirildi. Kutsal savaşçılar olarak, etki alanlarının siyasi değil manevi olduğuna inanıyorlardı. Görevleri, bir miktar adalet elde etmekti, Bir başka deyişle, Talat Paşa'yı, Cemal Paşa'yı, Bahattin Şakir'i ve Said Halim Paşa'yı öldürmek, evrene bir tür denge getirme çabasıydı ☀ Bu, Nemesis Operasyonunun yaptığını yasal hale getirmez[8]
>
> Bu değerlendirmeden sonra Eric Bogossian da isabetli biçimde, Avrasya İncelemeleri Merkezi olarak yıllardan beri sorduğumuz aşağıdaki soruları sormaktadır:
>
> > Dedem bana hayatından hikâyeler anlattı. Bunlar bana onun hediyeleridir. Nemesis hikâyesinin merkezinde hatıralar yer almaktadır. Bu yoğun bir kana susamışlığın motorudur. Bizler hatırlıyoruz, ama farklı hatırlıyoruz. Bizlerin farklı anlatıları, farklı eylemlere yol açmaktadır. Böylece tarihin bilmecesi ortaya çıkmaktadır. Orada mıydın? Gerçekten gördün mü? Sana kim bahsetti? Nasıl emin olabilirsin?"

Şubat 1992 Hocalı Katliamı

Şubat 1992de, Hocalıdaki Azerbaycan nüfusuna Ermeni silahlı kuvvetleri tarafından bir katliam yapıldı. Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı web sitesine göre, 25 ila 26 Şubat 1992 arasındaki gecede 106 kadın, 63 çocuk ve 70 yaşlı olmak üzere 613 kişi hayatını kaybetti. 1.275 kişi rehin alındı. 150 kişinin kaderi bu güne kadar bilinmiyor. Bu trajedi boyunca, Hocalı sakinlerinden 76 çocuk da dâhil olmak üzere 487 kişi ciddi şekilde sakatlandı. 6 aile tamamen yok oldu. 26 çocuk her iki ebeveynini, 130 çocuk da ebeveynlerinden birini kaybetti. Ölenlerin arasında 56 kişi canlı olarak yakmak, kafa derisini yüzmek, kafalarını kesmek, gözlerini oymak ve hamile kadınları karnından süngülemek gibi özel yöntemlerin uygulandığı bir zulümle öldürüldü.[9]

Türkiye'ye daha iyi bir yaşam için gelen binlerce Ermeni

Uluslararası basında, on binlerce Ermeninin çalışmak için yasadışı bir şekilde Türkiye'ye geldiği bildirilmektedir. Bunların sayısının 100.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. [10]

İstanbuldaki Ermeni göçmen işçiler ile ilgili yakın tarihli bir raporda bu kişilerin Türkiyeyi Seçme Nedenleri şöyle açıklanmaktadır:

> Bir varış noktası olarak çağdaş Ermeni göç söyleminde Türkiye sıkça yer almamasına rağmen, oldukça fazla sayıda Ermeni göçmen işçi Türkiye'yi hedef olarak seçmektedir. Türkiye'yi seçme nedenleri çeşitlidir. En yaygın olanları coğrafi yakınlığı ve seyahat masraflarının karşılanabilir olmasının yanı sıra Türkiye'ye giriş kolaylığıdır (turist vizelerinin sınırda veya çevrimiçi olarak verilmesi).
>
> Yukarıda belirtilen nedenler ayrıca geçici olarak göç etmek isteyenlerin özentilerini beslemektedir. Taşınma, uzun mesafeler seyahat etmeyi veya büyük masraflar ödemeyi gerektirmediğinde, geçici olarak göç etmeye karar vermek kolaylaşmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'de daha uzun süre kalmak istemiyorlarsa, göçmenlerin çok fazla özveride bulunmaları ya da büyük kaynak kayıpları olması gerekmemektedir.
>
> Türkiye'yi seçmek için bir başka tetikleyici neden, mevcut kültürel ve toplumsal bağlardır. Kuşkusuz, Ermenistan ve Türkiye'deki bazı kültürel normlar benzerdir veya kabul edilebilir değilse bile, bu normlar, en azından yaşlılara karşı tutum, kamuda davranış vb. gibi nedenlerle Ermeniler için anlayışla karşılanabilecek bir niteliktedir. Başka bir tetikleyici de, gelen göçmenler için büyük bir sosyal çapa ve kaynak sağlayan Bolsahay toplumunun (Bolsahay genellikle İstanbullu Ermeniler kullanılan bir terimdir) varlığıdır.
>
> Sonuncu fakat aynı ölçüde önemli bir husus olarak, Türkiye genellikle Rusya'ya alternatif bir yer olarak seçilmektedir. Aslında, Rusya Ermeni göçmenlerin çoğunluğu için esas varış yeri olmaya devam etmektedir. Ancak, Rusya'ya göç etmek istemeyenler genellikle Türkiye'yi seçmektedir.[11]

Konuya Türkiye bakımından bakıldığında, Türkiyedeki Ermeni Göçmen İşçiler konusundaki

son rapordan yapılan yukarıdaki alıntılar günümüzdeki Ermeni düşmanlığı iddialarıyla açıkça çelişmektedir.

Sonuç

Bir kişi atalarının kişisel anlatılarına dayanarak, geçmişte olanların gerçek nedenlerini sorgulamadan ve anlamadan bir intikam yolculuğuna çıkarsa, kişisel adalet sağlama fikrine yönelebilir. Bu bir çeşit kan davası anlayışı ve ilkel adalet örneğidir. Bu kaçınılmaz olarak denklemin diğer tarafında sertleşmiş yeni nesiller yaratacaktır. Eric Bogossian, Ancak ASALA ve Adalet Komandoları kendi içlerinde bir kargaşaya düştüler ve 1990'ların başında artık aktif olamadılar. Bununla birlikte, Türk diplomatik topluluğunun pek çok üyesi meslektaşlarının öldürülmesiyle sertleştiler. Türkiye'deki çoğu insan yaşlılarının suçlarını unutmuşlardı. Ancak yeni nesil Türk yetkililer 1970'lerin ve 1980'lerin Ermeni terör eylemlerini asla unutmayacaklardır.[12]

İntikamı savunanların, rüzgâr ekenlerin kasırga biçebileceklerini unutmamaları gerekir.

**Fotoğraf :https://ovenk.com*

[1] European Parliament to host conference on Armenophobia in March, *Panorama*, 20 Mart 2019, https://www.panorama.am/en/news/2019/02/20/European-Parliament-Armenophobia/2075444.

[2] Osiecki Jakub, Curriculum Vitae (Academia, t.y.), http://uj-pl.academia.edu/JakubOsiecki/CurriculumVitae.

[3] Barak Ravid, Israeli Blogger Alexander Lapshin Lands in Israel After Being Pardoned by Azerbaijan, *Haaretz*, 14 Eylül 2017, blm. Israel News, https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israeli-blogger-alexander-lapshin-lands-in-israel-after-being-pardoned-by-azerbaijan-1.5450805.

[4] Teoman Ertuğrul Tulun, Visit of Swedısh Member of the European Parliament to Karabakh: Forgotten Misery of Azerbaıjanis, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 15 Şubat 2018, 2018/8 baskı, blm. Commentary, https://avim.org.tr/en/Yorum/VISIT-OF-SWEDISH-MEMBER-OF-THE-EUROPEAN-PARLIAMENT-TO-KARABAKH-FORGOTTEN-MISERY-OF-AZERBAIJANIS.

[5] Hazel Çağan Elbir, A Visit from the European Parliament to the So-Called State in Nagorno Karabakh under Occupation, 23 Ekim 2018, 2018/57 baskı, blm. Commentary,

https://avim.org.tr/en/Yorum/A-VISIT-FROM-THE-EUROPEAN-PARLIAMENT-TO-THE-SO-CALLED-STATE-IN-NAGORNO-KARABAKH-UNDER-OCCUPATION.

[6] MEP Theocharous honoured by the EAFJD for her lifelong dedication to the people of Artsakh (European approach to Armenian issues, 28 Ekim 2018), http://www.eafjd.eu/honouringTheokharous.html.

[7] Eric Bogossian, *Operation Nemesis. The Assassination Plot that Avenged the Armenian Genocide.*, 1. bs (Little Brown and Company, 2015).

[8] Bogossian, 301-3.

[9] Khojaly Genocide (Ministry of Foreign Affairs of Azerbaijan, 2008), http://mfa.gov.az/en/content/850.

[10] Umut Urras, Armenian immigrants look for a better life in Turkey, *Al Jazeera*, 20 Nisan 2015, blm. Politics, https://www.aljazeera.com/news/2015/04/armenian-immigrants-life-turkey-150420070803126.html; Adam Gabbat, Turkish PM threatens to expel 100,000 Armenians over genocide vote, *Guardian*, 18 Mart 2010, blm. Turkey, https://www.theguardian.com/world/2010/mar/18/turkey-threatens-expel-armenians-genocide.

[11] Irena Grigoryan, Armenian Labor Migrants in Istanbul:Reality Check (İstanbul: Migration Research Center at Koc University, 07 Ekim 2018), 12, https://mirekoc.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2018/10/Report_Armenian-Labor-Migrants-in-Istanbul.pdf.

[12] Bogossian, *Operation Nemesis. The Assassination Plot that Avenged the Armenian Genocide.*, 297-98.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "NEMESİS OPERASYONU, ASALA CİNAYETLERİ VE HOCALI

KATLİAMINDAN BUGÜNKÜ 'ERMENİ DÜŞMANLIĞI' UYDURMASINA UZANAN ERMENİ YOLCULUĞU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2019 / 3. Mart 13. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Analiz/NEMESIS-OPERASYONU-ASALA-CINAYETLERI-VE-HOCALI-KATLIAMINDAN-BUGUNKU-ERMENI-DUSMANLIGI-UYDURMASINA-UZANAN-ERMENI-YOLCULUGU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır